

страхування вантажів та багажу (вантажобагажу) – 1554,5 млн. грн.; страхування фінансових ризиків – 1416,4 млн. грн.; страхування майна – 1347,3 млн. грн.; страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 610,9 млн. грн.; страхування наземного транспорту (КАСКО) – 360,9 млн. грн.; страхування відповідальності перед третіми особами – 360,7 млн. грн.; авіаційне страхування – 227,3 млн. грн. Найбільша частка перестрахових премій, переданих страховикам у 2014 р., припадає на Великобританію – 22,9%, Німеччину – 21,4%, Російську Федерацію – 18%, Швейцарію – 13,7%.

Підсумовуючи зазначене вище, відмітимо, що ефективний розвиток ринку перестраховування в Україні дозволяє нівелювати негативний вплив ризиків і гарантувати відповідальність страховика перед страхувальниками у межах його фінансових можливостей. Задля цього варто:

– забезпечити створення сприятливого інвестиційного клімату та зміцнення конкурентних позицій вітчизняних перестраховиків;

– спрямувати максимум зусиль держави на розвиток дієвої системи комунікацій між органами регулювання, забезпечити їх інституційну незалежність, а органів нагляду за перестраховальними операціями – на впровадження загальновизнаних уніфікованих стандартів нагляду і контролю за ринком перестраховування з метою прискорення його інтеграції до світової спільноти.

Література

1. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/informaciya-pro-stan-i-rozvitok.html>.

Гузела М. П., ст. гр. ФСГм-11
Кнейслер О. В., д.е.н., професор

КРИТЕРІЇ ВИЯВЛЕННЯ БАНКРУТСТВА СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Визначення схильності страхової компанії до банкрутства є важливим критерієм для оцінки діяльності страхової компанії (дані фінансові установи мають особливу специфіку діяльності: страхувальник сплачує грошові кошти за послуги, які він отримає в майбутньому, у разі настання страхового випадку). У цьому зв'язку правомірною є постановка питання про вчасну та ефективну діагностику банкрутства, як одного з обов'язкових наслідків погіршення фінансової стійкості страхової компанії. Такі заходи дозволять успішно функціонувати на ринку страховим компаніям.

До критеріїв виявлення банкрутства страхової компанії доцільно віднести фактори, які забезпечують фінансову надійність страхової компанії з низькими, нижчими від норми, показниками ефективності.

Фінансова надійність страховика забезпечується здебільшого такими чинниками:

1. Обсягом та якістю страхового портфеля, рівнем його збалансованості та оптимальності, що асоціюється у страховика з можливістю ведення бізнесу в ринковому середовищі. Якщо страхова компанія не в змозі сформувати страховий портфель (тобто зайняти свою нішу на ринку страхових послуг), то всі інші питання (в тому числі фінансова надійність) стають другорядними. Структура страхового портфеля складається під впливом асортименту страхових послуг, тобто тих видів страхування, на проведення яких страховик отримав ліцензію. Під збалансованістю страхового портфеля розуміється його диверсифікованість, стабільність розвитку різних видів страхування, синхронізація у часі платежів і виплат компанії, достатній обсяг сформованих резервів та відповідність їх зобов'язанням. Відтак, незбалансований, неоднорідний страховий портфель не спроможний убезпечити страхову компанію від фінансових потрясінь, може призвести до схильності її до банкрутства.

2. Ефективною тарифною політикою як цілеспрямованою діяльністю страховика з визначення, уточнення, впорядкування страхових тарифів з метою забезпечення поєднання інтересів учасників страхових відносин: успішного та беззбиткового розвитку страховика та встановлення раціональної ціни на страхові послуги для страхувальників. Тарифну політику можна вважати ефективною, якщо тарифи на страхові послуги: забезпечують еквівалентність страхових відносин між страховиком та усією сукупністю страхувальників даного страховика; відповідають платоспроможному попиту страхувальників; забезпечують рентабельність страхових операцій; характеризуються достатньою стабільністю протягом тривалого часу.

3. Достатністю обсягів страхових резервів та ефективним їх інвестуванням. Достатність страхових резервів залежить від двох чинників: 1) обраних методів формування страхових резервів; 2) точності визначення страхової премії (як ціни за страхову послугу) за укладеними договорами страхування.

4. Перестрахованням ризиків загрози фінансовій стійкості страховика, пов'язаним з прийняттям на страхування об'єктів зі значною вартістю, незбалансованим страховим портфелем, коливанням технічних результатів страхової діяльності. Перестраховання як унікальне економічне явище нівелює загрози фінансовій стійкості страховика, дає змогу приймати на страхування дуже дорогі та унікальні ризики, сприяє запровадженню та поширенню нових видів страхування без додаткової загрози для діяльності страховика.

Крім того, доцільно зазначити, що вагомим критерієм, який визначає схильність страховика до банкрутства, є розрахунок його платоспроможності. При запровадженні Solvency I основний принцип системи визначення

платоспроможності страховика такий: страховик, крім технічних резервів, які сформовані у розмірі, достатньому для виконання страхових зобов'язань, повинен мати також додатковий резерв, відомий як маржа платоспроможності.

У результаті проведеної роботи в рамках Solvency II запропонована абсолютно нова концепція, яка передбачає виділення трьох структурних блоків показників, які підлягають вивченню у межах контролю діяльності страхових компаній з метою гарантування їх платоспроможності: кількісні вимоги – окреслює вимоги до обсягу мінімального нормативного капіталу, нормативної маржі платоспроможності, структури капіталу, правил оцінки страхових резервів, а також принципів інвестиційної діяльності страхових компаній; якісні вимоги – базується на основних принципах ризик-менеджменту та внутрішнього контролю, методології проведення останнього, визначенні структури органів контролю, їх компетенції та інструментів впливу, а також урегулюванні міжнародного співробітництва органів контролю; ринкова дисципліна – окреслює основні вимоги щодо відкритості та прозорості функціонування страхових компаній, тобто оприлюднення страховиками інформації про обсяг капіталу, його структуру, профіль ризику та показники адекватності капіталу [1].

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що платоспроможність та фінансова стійкість страховика залежить від обраної його фінансової політики. Основні чинники, які необхідно враховувати страховику при розробці фінансової політики, є рівень капіталізації, тарифна політика, інвестиційна політика, політика у сфері перестраховування. На нашу думку, запровадження основних принципів платоспроможності за Solvency II у вітчизняній страховій практиці є передчасним, оскільки не враховує специфіку функціонування страхового ринку України.

Література

1. Конкурентоспособность страховых компаний в России и Болгарии в условиях интеграции страховых рынков: монография / Под. ред. проф. Л. Орланюк-Малицкой, проф. Б. Илиева. – М.: Финакадемия, Хозяйственная академия им. Д. Цепова, 2010. – 192 с.
2. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія / Н.В. Ткаченко; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. – Черкаси: “Черкаський ЦНТЕР”, 2009. – 570 с.